

Inspektoři velmi dobře rozumějí školní realitě a mají velký potenciál popsat, jaké jsou české školy z hlediska péče o spravedlivost ve vzdělávání. V komunikaci se školami mají navíc možnost pedagogům vysvětlit, co péče o spravedlivost obnáší a proč je důležitá. Inspektoři by měli být pro tuto úlohu systematicky připravováni.

3.3 Shrnutí

V rámci třetí kapitoly jsme na základě inspirace metodou SWOT analýzy, s využitím analýzy interních dat z komplexní inspekční činnosti a na základě expertního posouzení i se zapojením zkušeností inspektorů identifikovali některé klíčové oblasti pro zkvalitňování hodnocení spravedlivosti ve vzdělávání a rovnosti příležitostí.

Ty se týkají např. oblasti tematických zpráv, kde jsme identifikovali pozitivní trend omezování počtu úkolů v posledních letech, což umožňuje se více zaměřit na vybrané oblasti. Zaznamenali jsme i pozitivní trend dlouhodobějšího vyhodnocování určitého tématu a zaměření na monitoring zavádění vybraných opatření vzdělávací politiky. V současné chvíli je zde role ČŠI nezastupitelná, neb jiné studie nejsou k dispozici a nejsou součástí běžného zadávání ze strany MŠMT. Na druhou stranu je zde otázkou, nakolik se zaměřit také na zjišťování postojů aktérů k implementaci různých reforem, nebo dokonce na zjišťování dopadů. V obou případech může být jistým limitem malá míra nezávislosti na MŠMT v očích respondentů, a tedy i nejasné vnímání, zda se skutečně jedná o nezávislé posouzení dopadů. Případně je možné počítat s kombinací pohledu ČŠI doplněného o nezávislé zjišťování postojů k reformám a vyhodnocování jejich dopadů nezávislými organizacemi (akademické instituce, neziskové organizace). Výhoda ČŠI spočívá především v rámci rychlosti zpracování a možnosti poskytování zpětné vazby již v průběhu implementace reforem a k využívání velkého množství dat, které má již ČŠI v dispozici. Vzhledem k potřebě vyhodnocování některých opatření v rámci delších celků, než je jeden rok, se pak nabízí úvaha o doplnění každoročního vytváření plánu hlavních úkolů doplněného o jakýsi střednědobý výhled například na delší období 3 až 5 let.

Ve vztahu ke komplexní inspekční činnosti jsme shledali, že používané nástroje pro hodnocení oblasti 6 v kritériích ČŠI vyžadují další promyšlení a úpravu. Popsali a představili jsme některé nástroje, které ČŠI nyní používá. Pro další úpravy metodiky se jeví jako zásadní vyřešit otázku přínosnosti sledování oblasti 6 v rámci hospitační činnosti. Na řadu limitů poukazují samotní inspektoři a je to patrné i z podoby hospitačního záznamu, kdy položky k inkluzi jsou svým charakterem odlišné od jiných částí hospitačních protokolů. Nabízí se buď úprava položek zaměřených na inkluzivní přístupy v hospitačním záznamu a kvalitní zaškolení a sjednocování expertního vidění inspektorů formou virtuálních hospitací, nebo nahrazení těchto položek z hospitačního záznamu jinými metodami (např. řízený polostrukturovaný rozhovor s výchovným poradcem, zahrnutí vybraných otázek o podpoře žáků do žákovských dotazníků, či zvážení zařazení rodičovských dotazníků). Všechny tyto možnosti budou dále zvažovány v další práci týmu na úpravě metodiky pro hodnocení oblasti 6 ze strany ČŠI.

Nástroj Férová škola využívaný ČŠI vyžaduje řadu zpřesnění a doplnění, aby poskytl objektivizovanější data jak pro hodnocení jednotlivých škol, tak i pro možnosti agregace údajů na úroveň vzdělávacího systému. V ČR například nyní zcela chybí informace o podílu žáků ve třídách či školách vytvářených na základě výběru dle kognitivních schopností (tedy dle vnější diferenciaci) a neexistuje jiný orgán než ČŠI, který by mohl tyto údaje shromažďovat a ověřovat. Současný nástroj však tuto agregaci neumožňuje, byť se na podobné otázky zaměřuje. Pro zpřesnění metodik a pro zvýšení standardizace a podobnosti hodnocení oblasti 6 mezi jednotlivými krajskými inspektoráty se pak nabízí pro tvorbu další metodiky příprava standardizovaného vstupního pasportu školy a vytvoření metodiky pro jeho interpretaci, který